

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA BIAŁYSTOK**

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie nadania nazwy alejce, położonej w Białymstoku na osiedlu nr 1 – Centrum

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.¹⁾) uchwała się co następuje:

§ 1. Alejce położonej w Białymstoku na osiedlu nr 1 – Centrum w obrębie nr 11 – Śródmieście, obejmującej działki o numerach geodezyjnych: 1690/9, 1690/137, 1690/143, 1690/76 i 1690/92, oznaczonej kolorem żółtym na mapie stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały, nadaje się nazwę – Aleja 100-lecia autokefalii Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Białegostoku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Katarzyna Jamróz

---

¹⁾Zmiana tekstu jednolitego ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2024 r. poz. 721.

UZASADNIENIE

NADANIA NAZWY "ALEJA 100-LECIA AUTOKEFALII POLSKIEGO AUTOKEFALICZNEGO KOŚCIOŁA PRAWOSŁAWNEGO"

Historia prawosławia na ziemiach polskich jest ściśle związana z dziejami naszego kraju, sięgając czasów misji świętych Cyryla i Metodego. Apostołowie Słowian odegrali kluczową rolę w chrystianizacji Europy Środkowo-Wschodniej w IX wieku, wprowadzając liturgię w języku słowiańskim oraz słowiański alfabet. Ich uczniowie kontynuowali tę misję co wprowadziło prawosławie na nasze terytorium już w początkach polskiej państwowości.

Po Unii Lubelskiej z 1569 roku prawosławie było jedną z najważniejszych religii na wschodnich terenach kraju. Uchwały Sejmu Wielkiego i orzeczenia Kongregacji Pińskiej były de facto pierwszą próbą autokefalii Kościoła prawosławnego w Polsce w ramach Patriarchatu Konstantynopola. Wysiłki Państwa i ludności prawosławnej zostały przerwane w wyniku rozbiorów Polski. Prawosławni w Polsce zostali włączeni do struktur Kościoła rosyjskiego. Taki stan rzeczy trwał przeszło sto lat.

Odzyskanie przez Polskę niepodległości dało impuls do starań o utworzenie samodzielnej (autokefalicznej) struktury Kościoła prawosławnego. Podstawą takich działań była wielowiekowa, opisana wyżej obecność prawosławia na terenach Rzeczypospolitej. Prawosławni mieszkańcy byli wiernymi synami i córkami Rzeczypospolitej, stając w obronie Ojczyzny. Na terenie II Rzeczypospolitej mieszkało ponad 4 mln prawosławnej ludności, istniało wiele świątyń i monasterów.

Działania władz państwowych i hierarchii kościelnej zostały zwieńczone sukcesem 13 listopada 1924 r. W tym dniu Święty Synod Kościoła w Konstantynopolu podjął decyzję o nadaniu autokefalii Cerkwi w Polsce. Uzyskanie autokefalii przyczyniło się do umocnienia związku prawosławnych obywateli z Rzeczpospolitą Polską. Historia pokazuje, że mimo problemów wynikających z uprzedzeń, przesądów i niechęci, prawosławie jest odwieczną, integralną częścią Polski, do dziś wzbogacając jej samorządność, kulturę i tradycje.

Stulecie uzyskania autokefalii jest świętem całego kraju. Akt samodzielności Kościoła prawosławnego w Polsce był wynikiem współpracy rządu i hierarchii, ale znalazł odbicie także na płaszczyźnie samorządowej i lokalnej, sąsiedzkiej współpracy. Prawosławni obywatele Polski potwierdzali słuszność tej decyzji swoją krwią w kampanii wrześniowej, pod Monte Cassino, podczas Powstania Warszawskiego, w Katyniu i licznych łagrach. A do dziś potwierdzają pracując i służąc na rzecz Ojczyzny.

Nadanie nazwy "Aleja 100-lecia autokefalii Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego" jest istotnym gestem symbolicznym:

1. **U honorowaniem Dziedzictwa Religijnego:** Nadanie nazwy "Aleja 100-lecia autokefalii Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego" podkreśla znaczenie prawosławia jako integralnej części duchowego i kulturowego dziedzictwa Polski. Przypomina o wielowiekowej obecności i wkładzie Kościoła prawosławnego w rozwój religijny, społeczny i kulturowy kraju.
2. **Upamiętnieniem Historycznego Wydarzenia:** Autokefalia Kościoła Prawosławnego w Polsce, uzyskana w 1924 roku, była kluczowym momentem w historii polskiego prawosławia. Była to chwila, gdy Cerkiew uzyskała pełną samodzielność i niezależność od zagranicznych struktur, co miało znaczenie nie tylko religijne, ale również polityczne i społeczne w

umacnianiu suwerenności odrodzonej Polski. Nadanie takiej nazwy alei przypomina o tej ważnej rocznicy.

3. **Promocją Dialogu i Zrozumienia Międzyreligijnego:** Polska jest krajem o wielowyznaniowej tradycji, różne wspólnoty religijne współistnieją tu obok siebie. Nadanie takiej nazwy będzie gestem promującym dialog między wyznaniem, ukazując szacunek i uznanie dla wkładu prawosławia w polską historię i kulturę. Wzmocni też poczucie współpracy między wyznaniem.
4. **Znaczeniem dla Społeczności Prawosławnej:** Dla wiernych Kościoła prawosławnego w Polsce, taki gest jest wyrazem uznania ich tożsamości, historii i wkładu w rozwój kraju. Jest to także sposób na podkreślenie równorzędności prawosławia wobec innych tradycji religijnych w Polsce, co ma szczególne znaczenie dla integracji społecznej i wzajemnego szacunku.
5. **Edukacją Społeczną:** Nazwa alei stanie się okazją do edukowania społeczeństwa na temat historii Kościoła prawosławnego w Polsce, jego roli w kształtowaniu tożsamości narodowej oraz jego wpływu na kulturę i tradycje wschodnich terenów kraju, co jest ważne dla zrozumienia i docenienia różnorodności religijnej Polski.

Nadanie nazwy "Aleja 100-lecia autokefalii Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego" ma więc głęboki sens, zarówno w kontekście historycznym, jak i współczesnym, oddając hołd ważnemu wydarzeniu, wspierając dialog międzykulturowy i promując wiedzę o wielokulturowym dziedzictwie zarówno Białegostoku jak i Polski.